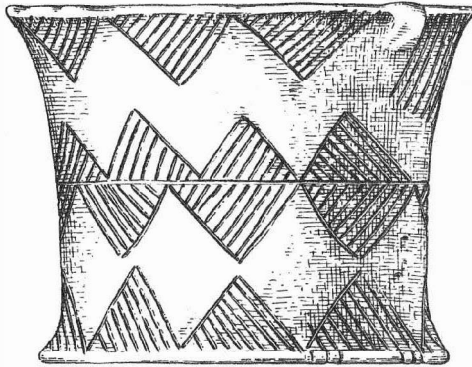

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

vnějšího líce se skoseným pískovcovým soklem. Délka horního hradu je přibližně 55 m a kromě stop po čtvercové místnosti u věže lze již jen předpokládat existenci paláce na jihovýchodě. Zde je též prohluben, tesaná částečně ve skále, zřejmě bývalá cisterna. Vstup do horního hradu byl v severozápadním rohu.

Okolí Louček patřilo ve 13. století pánům z Deblína, kteří se již roku 1278¹ po nich, jako po samostatném statku, psali. V letech 1292 - 1303² se připomíná Vítek z Loučky, ale někdy před rokem 1353 získali panství páni z Kunštátu, jmenovitě Hroch³, po němž dádila jejich bohemadická větev. Hrad přichází ve známost v souvislosti s purkrabím Dětrichem, roku 1366⁴ a roku 1497 se jmenuje pustým zámek⁵.

Z uchovaných relikvií lze podle pokročilejší bergfritové dispozice a zadního hradu předpokládat dobu výstavby v poslední čtvrti 13. století. Kamenná zástavba předhradí, opevněného původně snad jen valy a pali - sádou, vznikla kolem poloviny 15. století. Nasvědčuje tomu jeho pravidelné vyměření, sešikmené ukončení koruny jižní zdi, obezdění příkopu a řešení vstupního koridoru.

Při povrchovém průzkumu a zaměření dochovaných stavebních relikvií dne 11. 8. 1982 byla získána v prostoru dolního hradu, a to převážně v jeho severovýchodní části, řada fragmentů keramiky, z nichž bylo vyskartováno 25 kusů atypických výdutí většinou různých odstínů šedé a hlavně černé barvy povrchu i lomu. Jejich materiál je tvrdě vypálen a obsahuje většinou středně zrnitý písek a slídu. Další část souboru /celkem 10 kusů/ tvořil svísele seříznutý římsovitý okraj /i.č. 1/82/, fragment dalšího typologicky neurčitelného okraje /2/82/, silnostěnná výduť, zdobená hřebenem provedenými několikanásobnými vlnicemi /3/82/, dvě výdutě, zdobené mělkými horizontálními žlábkami /4-5/82/, 4 fragmenty ode dna, dva z nich o původním Φ 9 cm a 12 cm /6-9/82/ a zlomek dlažky z cihlové hmoty /10/82/. Povrch i lom fragmentů je různých odstínů šedé a černé, vzácněji hnědé barvy. Materiál je tvrdě redukčně vypálen a obsahuje středně zrnitý písek a slídu. U silnostěnné výdutě s vlnicemi /i.č. 3/82/ a podsypaného dna /9/82/ byla zjištěna i příměs tuhy.

V prostoru jádra hradu byl získán zlomek zataženého zaobleného okraje kahanů o Φ 14 cm /11/82/, zlomek výdutě /12/82/ a úlomek malty nebo omítky /13/82/. Povrch i lom fragmentu kahanů je tmavošedý a tvoří jej hmota se středně zrnitým ostřivem a stopami slídy. Z podobné hmoty je vyrobena i výduť /12/82/, která je černé barvy povrchu i lomu. Nalezený soubor keramiky obsahuje některé fragmenty /např. i.č. 3/82/, datovatelné již do 2. poloviny 13. století i zlomky vyspělé keramiky z 15. století. /11/82/⁶.

Poznámky:

- 1 CDB V - 2, 590 č. 869; CDM IV, 211 č. 152. Listina z roku 1236, kde se připomínají páni z Deblína, uváděná např. L. Hosákem, Historický místopis země Moravskoslezské, Praha 1938, 339, je Bočkovo falzum.
- 2 CDM IV, 327 č. 304; RBM II, 674 č. 1570; CDM V, 166 č. 158; RBM II, 852 č. 1982.
- 3 ZDB II /vyd. 1950/, 88 č. 54.
- 4 V. Oharek, Vlastivěda moravská, Tišnovský okres, Brno 1923, 331.
- 5 L. Hosák, op. cit., 339.
- 6 Archeologický materiál je uložen na AÚ ČSAV v Brně pod i. č. 02966 - 1/82 až 13/82.

Oberflächenuntersuchung der Burg in Dolní Loučky /Bez. Žďár nad Sázavou/. Die Burgruine manchmal auch Střemchov genannt, befindet sich am Ende eines langgestreckten Kammes, der von dem Flüsschen Loučka oberhalb der Gemeinde Dolní Loučka umflossen wird. Schriftliche Quellen erwähnen die Burg im 14. und 15. Jahrhundert. Aus den erhaltenen Relikten kann nach der fortgeschritteneren Bergfrit-Disposition und der hinteren Burg überhaupt die Erbauungszeit in dem letzten Viertel des 13. Jahrhunderts vorausgesetzt werden. Die Steinverbauung der Vorburg entstand nach der regelmässigen Ausmessung, nach der abgeschrägten Beendigung der Krone der Südwand, nach der Ummauerung des Grabens und der Lösung des Eintrittskorridores um die Mitte des 15. Jahrhunderts. Der durch die Oberflächenuntersuchung gewonnene keramische Komplex kann in die Zeit von der 2. Hälfte des 13. bis in das 15. Jahrhundert datiert werden.

STŘEDOVĚKÝ HRÁDEK PÁNŮ Z DRAHOTUŠ

/okr. Přerov/

Pavel Kouřil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 22/

V Paršovickém polesí, na vysokém srázu nad levým břehem řeky Bečvy, poblíže esovité zákruty cesty zvané Gabrielka, nedaleko kóty 390,7, přibližně ve vzdálenosti 1,5 km od osady Rybáře, lze v lesním terénu vystopovat pozůstatky neznámého středověkého hrádku, zřejmě původního sídla pánů z Drahotuš.

Hrádek má v podstatě kruhový tvar /42 x 43 m/ a výrazně využíval terénní konfigurace z hlediska zajištění

obranu. Poměrně zřetelný val a příkop je patrný pouze na jz. straně /šířka valu v průměru 5 m u jeho pa - ty, šířka příkopu cca 2,5 m/. V současné době je část fortifikace pokryta vzrostlým lesem a část spadá do oplocené plochy s výsadbou malých stromků. Na lokalitě nebyly prováděny zjišťovací sondy.

Mittelalterlicher Hausberg der Herren aus Drahotuše /Bez. Přerov/. Unweit der Gemeinde Rybáře, auf einem hohen Abhang oberhalb des linken Ufers des Flusses Bečva sind Reste eines unbekanntenen mittelalterlichen Hausberges im Terrain sichtbar, vermutlich der ursprüngliche Sitz der Herren aus Drahotuše.

PRŮZKUM STŘEDOVĚKÝCH HRÁDKŮ NA FRÝDECKO-MÍSTECKU A JABLUNKOVSKU

/okr. Frýdek-Místek/

Pavel Kouřil, AÚ ČSAV Brno

V rámci soupisu drobných středověkých opevnění, který provádí na severní Moravě opavská expozitura, byla pozornost věnována Frýdecko-Místecku a Jablunkovsku.

Byly vyhledány a většinou i zaměřeny následující lokality, na některých z nich pak položeny zjišťovací sondy: Jablunkov-Návsí, Hrádek ve Slezsku /zde provedeno také geofyzikální měření/, Řepiště, Lubno, Frýdlant nad Ostravicí /jde-li zde o pozůstatek tvrziště nelze bez archeologického výzkumu bezpečně rozhodnout/, Čeladná, Štandl a Lipina /k.ú. Frýdek-Místek/, /hrádky na říčce Olešné, uváděné pod názvem lesa, ve kterém jsou situovány/.

Ve všech případech /vyjma Frýdlantu nad Ostravicí/ jsou tato opevnění situována na ostrožnách a fortifikována jednoduchým příkopem a valem. Vždy stojí rovněž v těsné blízkosti vodoteče, v našem případě řek Ostravice, Olše a říčky Olešné, proti jejichž toku postupovala středověká kolonizace do pásma Beskyd. Tyto vodní toky byly také součástí fortifikačního systému, ve dvou případech /Lipina a Lubno/ bylo umístění v klínu, který svírala řeka se svým přítokem, bezejmenným lesním potokem.

Pokud byla provedena sondáž, byla zjištěna /s výjimkou Řepiště/ jen plytká kulturní vrstva s převážně keramickým materiálem 2. pol. 13. - 15. stol.

Untersuchung mittelalterlicher Hausberge im Raume von Frýdek-Místek und Jablunkov /Bez. Frýdek-Místek/.

Im Rahmen der Arbeiten für das Verzeichnis von kleineren mittelalterlichen Befestigungen wurde die Aufmerksamkeit der Umgebung von Frýdek-Místek und Jablunkov gewidmet. Hier hat man folgende Lokalitäten ausgesucht und vermessen: Jablunkov - Návsí, Hrádek ve Slezsku, Řepiště, Lubno, Štandl und Lipina. Sofern Feststellungs sonden gelegt wurden, gewährten sie Material aus der 2. Hälfte des 13. - 15. Jahrhunderts.

BEZEJMENNÝ STŘEDOVĚKÝ HRÁDEK V LESE ZVANÉM LIPINA, k.ú. FRÝDEK-MÍSTEK

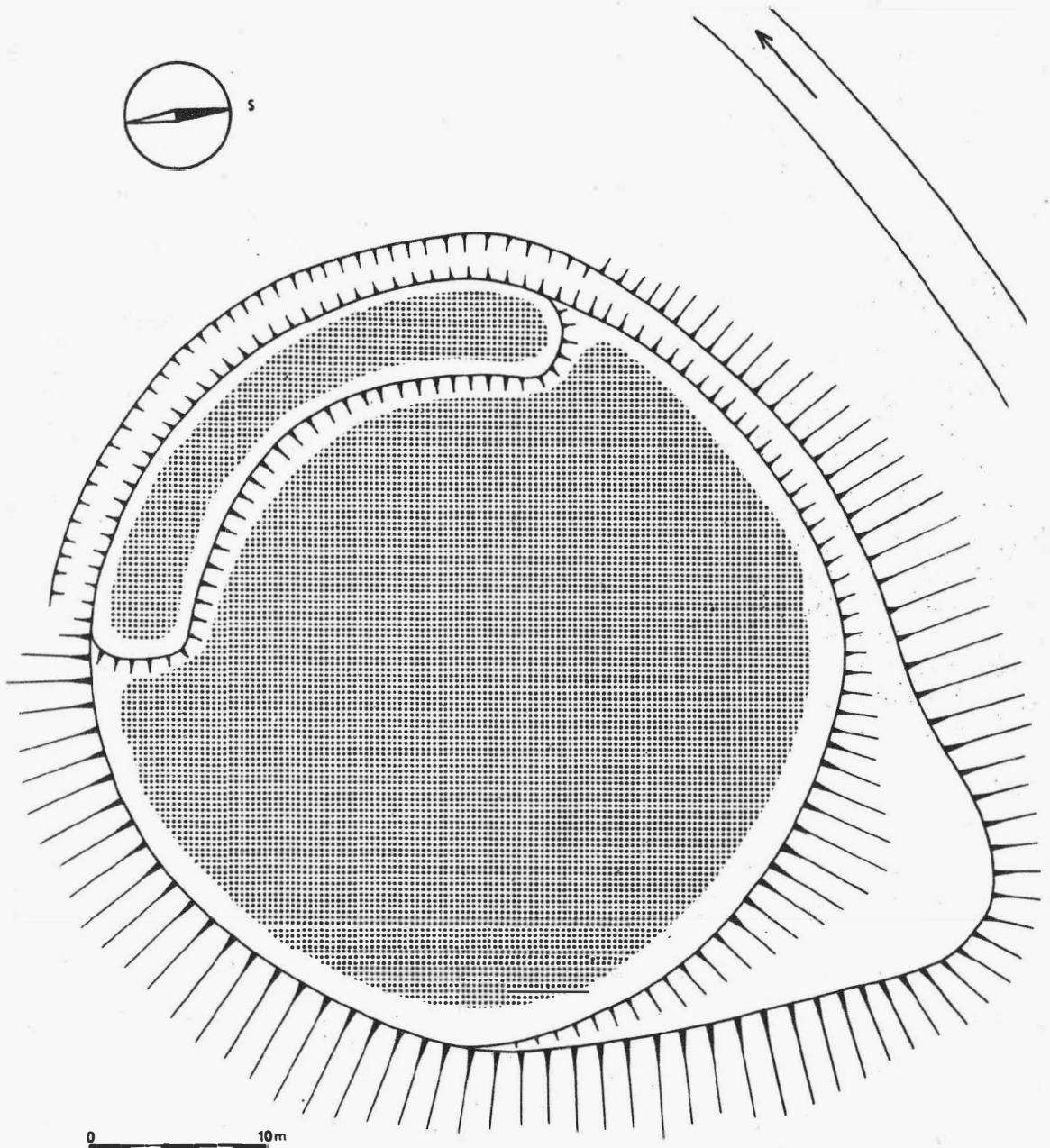
/okr. Frýdek-Místek/

Pavel Kouřil, AÚ ČSAV Brno

Opavská expozitura AÚ ČSAV v Brně zahájila ve spolupráci s organizací SSM při muzeu ve Frýdku-Místku zjišťovací výzkum na středověkém hrádku v lese Lipina, kat. úz. Frýdek-Místek.

Hrádek se nachází na západním okraji lesního celku, ohraničeného zde říčkou Olešnou, poblíže kóty 280,6, kde se do ní vlévá bezejmenný potok. Je vzdálen vzdušnou čarou cca 400-500 m od lokality stejného charakteru, zvané Štandl, kde bylo zjištěno také osídlení pravěké. Na "Lipinu" upozornil poprvé konzervátor OVM ve Frýdku-Místku M. Boris v regionálním časopise Pobeskydí, kde publikoval rovněž plán fortifikace a k němu přílehlý opevněný komplex /zřejmě ves obehnaná valem a příkopem/.

Dosavadní výkopy přinesly zjištění kamenných základů patrně věžovité stavby o rozměrech 8,1 x 6,6 m, při síle zdi 1,2 m. Jižní zeď byla obnažena do hloubky 1,3 m, od 0,65 m se poněkud lomila a ustupovala

Obr. 22
Drahotuše /okr. Přerov/. Středověký hrádek. Schematická kresba plánu. - Mittelalterlicher Hausberg.
Schematische Planzeichnung.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné